

- неджменті: концептуальні аспекти : монографія / Ю.П. Шаров. – К. : УДАУ, 2001. – 302 с.
3. Перфілова Н.М. Проектний підхід до управління державними фінансами / Н.М. Перфілова // Математичні машини і системи, 2009. – № 2. – С. 129-138.
  4. Національні проекти у стратегії економічної модернізації України / Я.А. Жаліло, Д.С. Покришка, Я.В. Бережний, А.П. Павлюк [та ін.]. – К. : НІСД, 2013. – 144 с.
  5. ДСТУ ISO 10006:2005. Системи управління якістю. Настанови щодо управління якістю в проектах: (ISO 10006:2003, IDT). – Надано чинності 2007–08–01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 27 с.
  6. Сучасний стан активного туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kosiv.info/bayka/index.php/blog/13-suchasnyj-stan-aktyvnogo-turyzmu>.
  7. Внесення Петриківського розпису до переліку нематеріальної Світової спадщини ЮНЕСКО // Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

УДК 339,138:[338.439.5:631.576.3]

Седікова І.О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту і логістики
Одеської національної академії харчових технологій*

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ – КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

У статті проведено аналіз існуючого положення інформаційного забезпечення зернового ринку, досліджено діючі інформаційні системи управління підприємств зберігання та переробки зерна. Встановлено, що у сучасних умовах розвитку економіки особливого значення набуло інформаційне забезпечення. Проведений морфологічний аналіз дав змогу систематизувати та узагальнено поняття «інформаційні ресурси». Надано характеристику програмних комплексів, представлених на IT-ринку України.

Ключові слова: інформація, інформаційні ресурси, зерно, ринок зерна, інформаційні системи, автоматизоване робоче місце.

Седикова И.А. ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ – КЛЮЧЕВЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ РАЗВИТИЯ ЗЕРНОВОГО РЫНКА

В статье проведен анализ существующего информационного обеспечения зернового рынка, исследованы информационные системы управления предприятий хранения и переработки зерна. Установлено, что в современных условиях развития экономики особое значение приобрело информационное обеспечение. Проведенный морфологический анализ позволил систематизировать и обобщить понятия «информационные ресурсы». Дана характеристика программных комплексов, представленных на IT-рынке Украины.

Ключевые слова: информация, информационные ресурсы, зерно, рынок зерна, информационные системы, автоматизированное рабочее место.

Sedikova I.A. INFORMATION RESOURCES – KEY ELEMENTS OF GRAIN MARKET

The paper analyzes existing information support of the grain market, studies present information systems of enterprises grain storage and processing management. It was established that in the present conditions of economic development information provision acquired particular importance. Conducted morphological analysis allowed to systematize and generalize the notion of «information resources» Characteristics of software systems at IT-market of Ukraine were presented.

Keywords: information, information resources, grain, grain market, information systems, workstation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку світової економіки особливого значення набуло інформаційне забезпечення, суть якого полягає у збиранні та обробленні інформації, необхідної для прийняття превентивних управлінських рішень. Такою інформацією виступає комплекс заходів, спрямованих на дослідження ринку зерна як пріоритетного напрямку його розвитку. Проте на зерновому ринку України новітні інформаційні технології застосовуються слабо, немає налагодженої комунікаційної системи, яка б дозволяла його учасникам ефективно обмінюватися оперативною інформацією. Це і зумовило вибір та актуальність теми проведеного нами дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що актуальним проблемам розвитку зернового ринку присвячені наукові розробки таких відомих українських науковців, як В. Андрійчук, В. Бойко, В. Власов, П. Гайдуцький, О. Захарчук, С. Кваша, І. Кобута, М. Лобас, З. Ніколаєва, П. Саблук, І. Савенко, Л. Худолій, С. Чмирь, О. Шпичак та ін. Незважаючи на велику кількість дослідників, є певне коло не вирішених проблем, зокрема впровадження та розвиток новітніх інформаційних систем і технологій на ринку зерна.

Постановка завдання. Завданням даної статті є вивчення існуючого положення інформаційного забезпечення зернового ринку, дослідження діючих інформаційних систем управління підприємств зберігання та переробки зерна.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стабільність функціонування підприємств зернового ринку великою мірою визначається рівнем організаційно-правового та інформаційного забезпечення. Ефективність діяльності підприємств зберігання і переробки зерна у сучасних умовах залежить від якості управлінських рішень, що визначаються тим, наскільки вдало організовано рух інформаційних потоків як усередині підприємства, так і між підприємством та зовнішнім середовищем.

Вирішення проблеми раціональної організації руху інформаційних потоків неможливе без створення дієвої інформаційної системи, яка б забезпечувала неперервний процес збирання, оброблення, передавання та зберігання інформації.

При дослідженні загальної проблеми використання інформаційних ресурсів (ІР) на підприємстві інформація стає базовим фактором суспільного виробництва. Тому що, по-перше, з'являється все більша кількість

технологій, де інформація є засобом виробництва, предметом праці. По-друге, заміна ручної роботи розумовою відображає якість інформаційної економіки. По-третє, інформаційна економіка має на увазі прискорене підвищення ефективності виробництва.

Отже, на нашу думку, інформація стає специфічним фактором, який перебуває в розпорядженні підприємства і є каталізатором економічних процесів. На сьогоднішній час поняття ІР не має однозначного визначення, незважаючи на те, що це поняття є одним із ключових у проблематиці інформатизації суспільства. Про недостатній рівень дослідження сутності ІР свідчить численність визначень даної категорії. Так, фахівці різних галузей знань дають особисте тлумачення сутності ІР. Для визначення сутності ІР підприємства скористаємося морфологічним методом аналізу. У табл. 1 наведені визначення поняття «інформаційні ресурси» за його основними ознаками.

З одного боку, ІР – це окремі документи та їх масиви в інформаційних системах (ІС), з іншого, вони можуть містити в собі систему персоналу про діяльність підприємства та процеси, які протікають у зовнішньому середовищі.

Особливе призначення інформації полягає у тому, що вона дає змогу підприємствам проводити аналіз своєї комерційної діяльності, планувати її та здійснювати контроль за результатами цієї діяльності, тобто за отриманням прибутку [10, с. 243].

Провівши аналіз діючих інформаційних систем управління та систематизувавши функціональні та посадові обов'язки ключових працівників, відповідальних за основні виробничо-технологічні операції, виділено такий ряд:

1. АРМ вагаря – забезпечує автоматизацію операцій обліку при зважуванні, надходженні, відвантаженні, переміщенні зерна; заповнені товарно-транспортних накладних.

2. АРМ лаборанта – забезпечує введення показників якості зерна.

3. АРМ бухгалтера оперативно-виробничого обліку зерна – забезпечує акумуляцію та автоматиза-

цію контролю всіх документів по кількості і якості зерна, що приймається, відвантажується або переформлюється.

4. АРМ бухгалтера за розрахунками з клієнтами – забезпечує автоматизований облік нарахувань за надані послуги, облік погашень нарахованих сум.

Нижче наводяться функції та посадові обов'язки працівників АРМ, що реалізуються як складові елементи підсистеми «Оперативно-виробничий облік руху зерна» [11, с. 39]. До регламентованих документів належать: реєстр товарно-транспортних накладних приходу зерна; наказ на відпуск (переоформлення) зерна (Форма № 16); акт прийому-передачі на переоформлення зерна; акт-розрахунок за розрахунками з клієнтом, власником зерна; звіт про рух сільськогосподарської продукції (Форма № 6); акт зачистки зерна по складу (Форма № 30); журнал кількісно-якісного обліку (Форма № 36) як по зерновій партії, так і в розрізі клієнта; звіт про рух хлібопродуктів і тари на елеваторах і складах (Форма № ЗХС-37).

Інформаційні потоки, які забезпечують подальшу роботу підприємства по спілкуванню з потенційними споживачами послуг, виконання послуг, повернення збіжжя власнику, відносяться до логістичних інформаційних потоків. До моменту складання договору на надання послуг інформаційні потоки виступають стратегічним ресурсом підприємства і циркулюють самостійно від інших потоків. З моменту складання договору на надання послуг інформаційні потоки починають виконувати функції супроводжувальну та по управлінню матеріального потоку. Супроводжувальна інформація включає: відомості про вид матеріальних потоків, що зафіксовані у державних стандартах України.

Супроводжувальна інформація, окрім якісних характеристик, задіяних потоків, включає і кількісні відомості при них, наприклад, відомості про якість зерна на момент передачі на зберігання (наприклад державний стандарт України ДСТУ 3768-98 «Пшениця – технічні умови» визначає основними параметрами: кількість та якість клейковини, масова част-

Таблиця 1

Морфологічний аналіз визначення сутності ІР підприємства

Ознаки	Визначення поняття ІР	Джерело
Продукт трудової діяльності	ІР є продуктом трудової діяльності, у якому інформація про способи і технології виробництва є основним компонентом.	Мірошник А. [1, с. 287]
Інформація, якою володіють організаційні одиниці	Наукові, виробничі, управлінські та інші організації не мають прямого відношення до підприємства, можуть мати інформацію, яка може бути використана для розв'язку певного кола проблем і завдань підприємства.	Хорошилов А. [2, с. 147]
Персонал (пам'ять людей)	Персонал підприємства стає носієм ІР, включаючи осіб, які володіють комплексом спеціальних теоретичних знань і практичних звичок, які придбані у результаті професійної підготовки та досвіду роботи.	Веревченко А. [3, с. 108]
Ресурс	Інформація стає особливим видом ресурсів, який істотно відрізняється від традиційних, які підкоряються суворим законам збереження.	Вінарик Л. [4, с. 247]
Документ	ІР – це сукупність документів в інформаційних системах управління підприємством.	Яковенко В. [5, с. 48]
	Окремі документи, масиви документів, оброблені а самостійно оформлені.	Паринов С. [6, с. 54]
	ІР – сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних).	Щедрін А. [7, с. 186]
Бази даних, знань	ІР – набір баз даних або баз знань разом з пов'язаною з ними документацією.	Яковенко В. [5, с. 51]
Результат інтелектуальної діяльності	Результат інтелектуальної діяльності вчених, фахівців та інших робітників, потенційно придатний одразу або після відповідної обробки для використання у виробництві при досягненні окремих цілей економічного та соціального розвитку.	Тамбовцев В. [8, с. 135]
Фактор	ІР – головний фактор успішного розвитку економічного суб'єкта та економіки в цілому.	Кастельс Г. [9, с. 44]

Джерело: узагальнено автором

ка білку, «число падіння», натура, вологість та вміст зернових та смітних домішок, які регламентовані стандартом на певний вид зерна, а також ряд особливих ознак пророслості, зараженість кліщами, пошкоджене клопом – черепашкою, морозобійне, фузаріозне, вміст залишкової кількості пестицидів); кількість доставленого зерна; кількість зерна, яке знаходиться на зберіганні; кількість відвантаженого зерна та використані при цьому засоби транспортування.

Розглянувши та систематизувавши інформаційні потоки, які циркулюють у системі зберігання та переробки зерна, які, окрім зберігання, виконують комерційну та виробничі функції із зерном, слід зазначити, що структура інформаційних потоків даних підприємств має три розгалуження: інформаційний потік, характерний для підприємства, яке надає тільки послуги зі зберігання зерна; інформаційний потік, характерний для підприємства, яке виконує комерційну діяльність та інформаційний потік, який характерний для підприємства з промислової переробки зерна.

Далі наведено приклад електронного документообігу процесу управління вантажними потоками на ТОВ «Іллічівський зерновий термінал». Рух інформації починається з рухом матеріальних потоків. Зернотрейдер за допомогою програмного забезпечення відправляє на термінал дані про укладені контракти, кількісні та якісні параметри партій, що відправляються, а також інформацію про судна, які повинні прибути на термінал в плановому періоді. Почнемо розгляд роботи програми з форми, в яку зернотрейдер заносить про контракт на експорт зернових (табл. 2).

Таблиця 2

Інформація про укладений контракт з відвантаженням у запланованому періоді

№ контракту	№ 256/13
Дата укладання контракту	06.12. 2013
Об'єкт контракту (вид культури)	Пшениця
Обсяг контракту, т	39600
Якісні характеристики об'єкт контракту	V клас
Дата відвантаження	14.01.2014
Вид транспорту	морський

Контрактом, укладеним 2 червня 2014 року з номером № 256/13, передбачається, що партія пшениці V класу обсягом 39600 т буде відвантажена на судно

4 липня 2014 року з послідовним транспортуванням до кінцевого пункту призначення. Уся ця інформація від різних зернотрейдерів та їх дочірніх підприємств підсумовується, яка є внутрішнім документом ТОВ «Іллічівський зерновий термінал».

У наступній таблиці з зернотрейдером відзначаються дані про партії, що експортуються.

Таблиця 3

Інформація про кількісні та якісні параметри партії

№ партії	№ 256-2
№ контракту	256/13
Розмір партії, т	18635,65
Якісні характеристики партії	Пшениця V клас
Дата відвантаження	14.07.2014
Тип транспорту (з номером або з назвою)	Судно Nord Destiny

За контрактом № 256/13 партія пшениці V класу за номером № 256-2, у розмірі 18635,63 т буде відвантажена на судно «Nord Destiny» і відправлена до кінцевого пункту призначення. Ці дані потрапляють на термінал і формуються у наступну таблицю 4.

У наступному блоці конкретизується інформація стосовно судна, яким буде транспортуватися експортна партія.

Згідно з контрактом № 256/13, судно Nord Destiny має прибути на термінал 10.07 2014 року. На терміналі здійсниться відвантаження II-ої партії вантажу цього контракту, а саме пшениці V класу в розмірі 18635,63 т, яка значиться за номером № 256-2. На 15,07 2014 року заплановано відбуття судна від причалу терміналу. Таким чином, на ТОВ «Іллічівський зерновий термінал» формується наступного виду таблиця 5.

Відповідно до попередньої інформації, зернотрейдер повинен забезпечити заплановані відвантаження на воду зерном відповідної якості у відповідній кількості. Для цього він має здійснити поставки зерна на ТОВ «Іллічівський зерновий термінал». Отже, остання форма, яку заповнює зернотрейдер, включає дані про постачання зерна на елеватор. Так, згідно з введеними даними, 5 липня 2014 року, в м. Житомирі, партія пшениці V класу з номером № 256-2, в розмірі 5648 т, буде завантажена на рухомий склад потягу з номером 267. Планована дата поставки партії на термінал – 7 липня 2014 року. Власник зерна – «Glencore Grain BV». Ці дані формують план поста-

Таблиця 4

Інформація про кількісні та якісні параметри партій

№ з/п	№ партії	№ контракту	Розмір партії, т	Якісні характеристики партії	Дата відвантаження	Тип транспорту (з номером або назвою)
1	№ 256-2	№ 256/13	18635,63	пшениця V клас	14.07.2014	судно Nord Destiny
2	№ 262-1	№ 262/13	27900	рапе I клас	19.07.2014	судно Diamond Sea
3	№ 259-1	№ 259/13	56000	кукурудза III клас	24.07.2014	судно Mahmut Saka
4	№ 264-4	№ 254/13	15844	ячмінь I клас	28.07.2014	судно Union Marier

Таблиця 5

Інформація про судна та вантаж

№ з/п	Назва судна	№ партії	№ контракту	Вид вантажу	Якісні характеристики вантажу	Кількісні параметри вантажу, т	Дата прибуття судна	Дата відбуття судна
1	Nord Destiny	N256-2	N256/13	пшениця	V клас	18635,63	10.07.2014	14.07.2014
2	Diamond Sea	N262-1	N262/13	рапе	I клас	27900	13.07.2014	20.07.2014
3	Mahmut Saka	N259-1	N259/13	кукурудза	III клас	56000	18.07.2014	24.07.2014
4	Union Marier	N264-4	N264/13	ячмінь	I клас	15844	25.07.2014	29.07.2014

вок зерна на ТОВ «Ілчівський зерновий термінал». Далі у відповідності з планом поставок формується план приймання зерна на елеваторі.

По приходу вантажу на термінал заповнюється форма, в якій зазначаються дані щодо поставленої партії зерна із зазначенням відповідності основних характеристик, а також наявності або відсутності супровідних та дозвільних документів. Ці дані потрапляють у зв'язі приймання зерна. Після проходження всіх експертиз приймається рішення про необхідність доробки зерна і доведення його якісних характеристик до відповідних. Таким чином, здійснюється управління рухом вантажними (матеріальними) потоками в межах терміналу.

Для правильного вибору програмного забезпечення необхідно здійснювати порівняльний аналіз програмних продуктів. Сьогодні на ІТ-ринку представлено широку групу програмного забезпечення. Основні характеристики деяких з ІТ-продуктів наведено у таблиці 6 [12, с. 245; 13, с. 113].

Отже, як свідчать проведені дослідження, впровадження та використання автоматизованих інформаційних систем управління потоковими процесами на підприємстві дозволяє: підвищити конкурентоспроможність підприємства завдяки підвищенню опе-

ративності та обґрунтованості прийняття управлінських рішень; скоротити іммобілізовані кошти для розвитку підприємства; вивільнити людські ресурси; залучити нових клієнтів та підвищити якість їх обслуговування завдяки покращенню інформаційного забезпечення, зменшення часу на виконання замовлення, мінімізації помилок під час виконання замовлення тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Аналізуючи роль і значення інформаційних технологій для сучасного етапу розвитку економіки, можна зробити висновки про те, що їх роль є стратегічно важливою, а їх значення у найближчому майбутньому буде швидко зростати. Аргументами для цих висновків є ряд унікальних властивостей інформаційних технологій, які й висувають їх на пріоритетне місце стосовно виробничих та соціальних технологій. Для стратегічного управління підприємствами необхідно перебудувати наявну інформаційну систему, роблячи її більш досконалою за допомогою моніторингу та контролю. Необхідно постійно аналізувати використання інформації, яка характеризує зовнішню та внутрішню ситуацію щодо підприємства. Лише після проведеного аналізу можливе вироблення стратегічних рішень. Досвід розвинутих країн світу свідчить, що вико-

Таблиця 6

Характеристика програмних комплексів, представлених на ІТ-ринку України

Адреса http:// Компанія і продукт	Характеристика й функції програмних продуктів
www.1C.ru 1С-Підприємство. С-Логістика: Управління складом	У складі інтегрованої системи «1С: Підприємство» є вбудований модуль вирішення обліково-складських завдань підприємства, який забезпечує роботу в єдиному інформаційному просторі з іншими модулями.
www.1C.ru 1С-Підприємство. 1С-Логістика: Управління перевезеннями	Програмний продукт призначено для автоматизації процесу транспортування
www.solaris.ru Інформаційна система «ІНОТЕК». Компанія «Інотек Western Accountant»	Інформаційна система бухгалтерського класу, яка містить модулі: склад; автотранспорт; основні засоби. Забезпечує облік та списання товарно-матеріальних цінностей, мультивалютний облік.
www.monolit.com Фірма «Моноліт-Інфо»	Інтегрований програмний комплекс для автоматизації комерційно-збутових операцій підприємства. Програмний продукт підтримує: облік руху продукції на складі; облік відвантаження та реалізації товарів; облік руху матеріальних цінностей; прийняття та облік замовлень; оброблення документів.
www.glasnet.ru/ait Фірма «АІГ»	Комплект взаємопов'язаних автоматизованих робочих місць для управління підприємством.
www.parus.ru Корпорація «Парус». Комплекс «Парус XXI вік» на Oracle	Логістична інформаційна система з торговельно-складським модулем, який забезпечує контроль руху товарів та виконує функції: облік запасів; облік руху товарів; облік термінів придатності; резервування; оброблення складських документів; звіти з роботи складу; консалтинг-логістика; мультивалютний рахунок
www.compas.ru Фірма «Компас». Комплекс: «Бухгалтерія+ +Зарплата+Кадри+ +Склад»	Програмний комплекс для автоматизації фінансового управління підприємством з функціями обліку основних засобів, управління запасами, продажем та закупівлями. Основні функції комплексу такі: облік замовлень та відвантаження товарів; розрахунок собівартості, торговельної націнки, податків та цін; облік завантаження транспорту.
www.pss.spb.ru «Петрострой-система». ПК «Бастіон»	Програмний комплекс для автоматизації фінансово-господарської діяльності підприємства з функціями: облік матеріалів та товарів на складі; формування звітних документів та відомостей; розрахунок зі споживачами та постачальниками; облік руху основних засобів; облік закупівель та продажу; управління складськими запасами.
www.nsoft.ru ВАТ «Нікос-Софт» NS-2000	Інформаційна система NS-2000, яка призначена для підприємств оптової торгівлі. Реалізовано всі функції управління роботою складу, забезпечується корпоративний облік та електронний документообіг.
www.platsoft.ru www.epicor.com Platinum Software Corporation. Фінансова система	Програмний комплекс для управління фінансами підприємства: управління матеріальними активами; облік основних засобів; управління замовленнями на закупівлю та продаж.
www.galaktika.ru www.galaktika.spb.ru Корпорація «Галактика»	До складу логістичної інформаційної системи входять модулі: складський, збутовий, транспортний.

Джерело: систематизовано автором

ристання досягнень індустрії високих електронних технологій, новітніх операційних середовищ, нових інформаційних технологій та систем інформаційного забезпечення є необхідними умовами та складовими успіху будь-якого підприємства. Тому, зважаючи на бурхливий розвиток інформатизації, необхідно ширше використовувати новітні інформаційні технології в управлінні підприємствами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мірошник Л. Г. Інформаційна економіка / Л. Г. Мірошник. – Суми : ІТД «Університетська книга», 2011. – 288 с.
2. Хорошилов А. В. Управление информационными ресурсами / А. В. Хорошилов, С. Н. Селетков, Н. В. Дніпровська. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 252 с.
3. Веревенко А. П. Информационные ресурсы для принятия решений / А. П. Веревенко. – М. : ИнфоАрт, 2012. – 280 с.
4. Ашмарина С. И. Эффективность использования информационных ресурсов промышленных предприятий / С. И. Ашмарина, Б. Я. Татарских. – Саратов : Изд-во Саратовского ун-та, 2010. – 312 с.
5. Яковенко В. Я. Інформаційні ресурси : навч. посібник / В. Я. Яковенко. – Донецьк : Донну, 2005. – 202 с.
6. Парин С. И. Экономика в новом информационном пространстве / С. И. Парин. – Новосибирск : ИЭОПП РАН, 2000. – 160 с.
7. Щедрін А. Н. Електронні інформаційні ресурси в інформаційній економіці / А. Н. Щедрін. – Донецьк : ІЕП, 2009. – 232 с.
8. Тамбовцев В. Л. Институциональная экономика. Новая институциональная экономическая теория : учебник для ВУЗ / В. Л. Тамбовцев, А. С. Шаститко, Е. Н. Кудряшова. – К. : ІНФРА, 2012. – 416 с.
9. Кастельс М. Інформаційна епоха: економіка, суспільство та культура / М. Кастельс; перекл. з англ. ; під ред. О. І. Шкаратана. – К. : Аспект, 2012. – 608 с.
10. Єрмошенко М. М. Комерційна діяльність посередницьких організацій : [навч. посіб.] / М. М. Єрмошенко. – [2-вид.]. – К. : Нац. акад. управління, 2006. – 408 с.
11. АСУП хранения и переработки зерна. Просянык А. В. // Хранение и переработка зерна. – Днепропетровск, 2012. – № 3(81). – С. 36-39.
12. Григорьев М. Н. Программные средства для управления запасами предприятий / М. Н. Григорьев, В. И. Сергеев. – СПб., 2005. – 608 с.
13. Дорот В. Толковый словарь современной компьютерной лексики / В. Дорот. – СПб., 2009. – 374 с.

УДК 339.138

Селезньова О. О.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу
Одеської державної академії будівництва та архітектури

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МАРКЕТИНГУ

Стаття присвячена визначенню сучасних тенденцій маркетингу. Розкриває нову концепцію цілісного (холістичного) маркетингу. Пропонується доповнений склад комплексу маркетингу з десяти складників. Наводиться перелік тенденцій щодо змін у маркетингових підходах.

Ключові слова: цілісний (холістичний) маркетинг, маркетинг відносин, комплекс маркетингу, маркетинговий підхід, маркетингова співпраця, відповідальний маркетинг, культурний маркетинг.

Селезньова О. А. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ МАРКЕТИНГА

Статья посвящена определению современных тенденций маркетинга. Раскрывает новую концепцию целостного (холистического) маркетинга. Предлагается дополненный состав комплекса маркетинга из десяти составных частей. Приводится перечень тенденций относительно изменений в маркетинговых подходах.

Ключевые слова: холистический маркетинг, маркетинг отношений, комплекс маркетинга, маркетинговый подход, маркетинговое сотрудничество, ответственный маркетинг, культурный маркетинг.

Selezneva O. A. THE MODERN TRENDS OF MARKETING

The article is devoted to the modern trends of marketing. It reveals a new concept of holistic marketing. The author proposed the full composition of the marketing mix with ten components. A list of trends in changes in marketing approaches is shown.

Keywords: holistic marketing, relationship marketing, marketing mix, marketing approach, marketing partnership, responsible marketing, cultural marketing.

Постановка проблеми. Нові тенденції у світовій економіці, такі як глобалізація, міжнародне співробітництво, зростання потреб у товарах творчого походження, «інтернетизація», прискорений розвиток технологій й засобів для комунікацій, пов'язані зі змінами у суспільстві. Підприємства повинні ідентифікувати покупця як особистість та все більше орієнтуватися на внутрішній світ людини. Це вимагає нових підходів не тільки до маркетингу, а й до поглядів на життя в цілому. Тому сьогодні неможливо суб'єктам господарювання досягати успіху без використання маркетингових принципів, а аналіз нових тенденцій маркетингової діяльності підприємств постає досить актуальним і важливим питанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні та методичні проблеми функціонування сучасної економіки в цілому та різних її секторів досліджували вітчизняні та зарубіжні фахівці, а саме: Г. М. Запша, О. В. Захарченко, Ф. Котлер, Д. Пінк, М. П. Сахацький, Р. Флорід, Д. Холт та ін. Проте, незважаючи на наявність вагомої наукової бази, у силу постійних змін стосовно розвитку економіки проблема розкриття сучасних світових тенденцій маркетингу вимагає постійного дослідження вітчизняною економічною наукою.

Постановка завдання. Метою роботи є розкриття сучасних світових тенденцій маркетингу, що при використанні менеджментом вітчизняних підпри-